

НИКО Х. П. БЕСАРОВИЋ – САРАЈЕВСКИ ПРИПОВЈЕДАЧ, САКУПЉАЧ НАРОДНИХ УМОТВОРИНА И САРАДНИК *БОСАНСКЕ ВИЛЕ*

У раду се говори о Ники Х. П. Бесаровићу (1841–1887), сарајевском приповједачу, сакупљачу народних умотворина и сараднику књижевног листа Босанска вила.

Са културноисторијског, библиографског и књижевноисторијског аспекта представља се и сагледава значај његове, постхумно, објављене књиге приповиједака (1888). Истовремено, са становишта заштите писане културне баштине, истиче се и значај те књиге као ријетке библиотечке грађе.

Кључне ријечи: Нико Х. П. Бесаровић, Сарајево, Босанска вила, српска штампана књига, књижевност, приповијетка.

Поред водећих имена српске књижевности постоје и тзв. минорни писци чије стваралаштво нема довољно умјетничког домета да се представи у посебној студији. Такви писци се проучавају у контексту одређене књижевне епохе или се карактеришу као појаве од мањег или већег књижевноисторијског значаја. У литератури се најчешће помињу као прегаоци, културни посленици, трудбеници, књижевни дјелатници и сл. Њихова дјела драгоцјена су, прије свега, у националном, историјском, културолошком, а посебно у библиографском смислу.

У циљу афирмације мање познатих писаца и њихових књига, позабавићемо се у нашем раду стваралаштвом Ника Х. П. Бесаровића, потомка старе сарајевске трговачке породице². Он је међу првима из ове

¹ raddica@yahoo.com

² Родоначелник ове знамените куће је Хаџи Нико Бесаровић, који се у изворима и литератури помиње тек од 1811. године. Имао је пет синова, од којих су Јово, Перо, Ђорђо и Мићо остали да живе у Сарајеву, док се Ристо одселио у Београд (Скарић, 1985, стр. 63). Трговина је била главна преокупација ове породице. Извјесно вријеме пословали су под фирмом Синови Хаџи Нике Бесаровића. Касније, када се породица ширила, а посао растао, Хаџи Никини синови и унуци оснивали су засебне трговачке и привредне пословнице. Ова угледна и добростојећа кућа није занемаривала ни своје националне и моралне дужности.

породице показао интересовање за сакупљање народних умотворина и писање оригиналних књижевних радова. Пошто је рано преминуо, његово стваралаштво вреднујемо на основу једне објављене књиге. Међутим, не можемо са сигурношћу знати у којој мјери би се огледао његов допринос српској књижевности и култури да је поживио дуже.

Нико Х. П. Бесаровић рођен је 1841. године у Сарајеву. Отац Хаџи Перо био је угледан трговац. Умро је веома рано, па је бригу о породици преузела мајка, „умна и отресита жена“ (Кршић, 1979, стр. 309), која је доживјела дубоку старост. Она је имала ту несрећу да надживи не само супруга, него и синове, међу којима је и наш писац.

Нико Бесаровић није завршио ни потпуну основну школу. У то вријеме, према правилу, основна школска литература заснивала се на буквару, часловцу и мјесецослову. Стога је недостатак темељног образовања надокнадио сопственим трудом и залагањем. Научио је и турски језик. Захваљујући томе радио је три године као благајник у Турској влади. Послије аустроугарске окупације (1878) постао је порески чиновник.

Према писањима Владимира Ђоровића (1936, стр. 14), Нико Х. П. Бесаровић био је члан тајног омладинског кружока, који је дјеловао у оквиру *Друштва за купљење народних умотворина*. Потписивао се псеудонимом Арисије Себичић.

Умро је 1887. године у Сарајеву. Српском културном и просвјетном друштву „Просвјета“ завјештао је кућу и земљиште (уп. Босанска вила, 1887, стр. 240 и Кршић 1979, стр. 309).

Нико Х. П. Бесаровић је имао два сина Константина и Петра. Петар је био књижевник, публициста и сакупљач народних умотворина. Попут дједа, оца и стричева, и њих су двојица млади преминули.

Нико Х. П. Бесаровић живио је и радио посљедњих деценија турске и непуне деценију аустроугарске владавине у Босни. У тој смјени страних завојевача и њихове непрестане борбе за превласт у овим крајевима, сваки облик духовног и јавног рада српског становништва био је усмјерен ка његовању православне духовности и националне културе.

Несумњив допринос афирмацији српског језика и књижевности у аустроугарском раздобљу дала је *Босанска вила*, први и најзначајнији српски књижевни лист у Босни³. Она је готово три деценије промовисала књигу

Несебично су помагали сиротињу, а посебно су се ангажовали у политици и култури.

³ Покренули су је 1885. године у Сарајеву учитељи Божидар Никашиновић, Никола Шумоња, Стево Калуђерчић и Никола Т. Кашиковић. *Босанска вила* је била главни носилац српске националне идеје до почетка Првог свјетског рата када је, силом прилика, престала

и читање на овим просторима, а и шире. Под покровитељством *Босанске виле*, поред истакнутих научника и књижевника, стасавали су многи писци, којих се данас ријетко ко и сјећа. Такву судбину доживио је и Нико Х. П. Бесаровић, сарајевски приповједач, сакупљач народних умотворина и један од првих сарадника тог књижевног листа. Својевремено су његове ауторске приповијетке радо читане међу тзв. босанском читалачком публиком, и то, углавном, оном из народа, за коју су и писане. Са друге стране, пак, неког запаженог успјеха од стране књижевне критике приповијетке Ника Бесаровића нису доживјеле ни у оно вријеме а ни касније.

Наш рад је нека врста подсјећања на овог, помало заборављеног писца, који је, међу првима из свог завичаја, писао оригиналне књижевне радове.

Када је покренут књижевни лист *Босанска вила*, Нико Х. П. Бесаровић био је међу првим сарадницима. Првенствено се окушао као сакупљач народног стваралаштва. Године 1886. објавио је, под шифром Х., народну приповијетку *Бабино опијело и сто и један гријех* (*Босанска вила*, 1886, бр. 21, стр. 333–335). Да је о ријеч о Ники Бесаровићу, сазнајемо од уредништва *Босанске виле* (1887, бр. 15, стр. 240) у биљешци о пишневој смрти, с краћим освртом на његов живот и приповједачки рад.

Нико Х. П. Бесаровић прибиљежио је и народну приповијетку *За нужду се лаже* (*Босанска вила*, 1887, бр. 12, стр. 189–190). За разлику од претходне, ова је потписана пишневим пуним именом и презименом. Упркос томе, остаје нејасно због чега се ова приповијетка не наводи у поменутој биљешци, али ни у каснијим изворима⁴. Једино је нотирана у библиографијама *Босанске виле* Дејана Ђуричковића (1975, стр. 375) и Института за књижевност у Сарајеву (199, стр. 152).

Нико Х. П. Бесаровић писао је и оригиналне књижевне радове. Прву ауторску приповијетку *Мула Мехо* објавио је 1887. године у *Босанској вили* (бр. 9, стр. 129–133; бр. 10, стр. 145–148 и бр. 11, стр. 162–164). Она је исте године преведена и на њемачки језик. Излазила је у наставцима у сарајевском листу *Bosnische Post*.

У *Босанској вили* постхумно су штампане двије приповијетке Ника Х. П. Бесаровића: *Ариф, велики везир* (*Босанска вила*, 1887, бр. 16, стр. 241–243; бр. 17, стр. 257–259; бр. 18, стр. 275–277; бр. 19, стр. 290–292; да излази. У *Босанској вили* је објављивана етнографско-фолклорна и историјска грађа, поучни чланци, народне умотворине, домаћа и страна књижевност и књижевна критика.

⁴ Нико Х. П. Бесаровић заступљен је у више биографских лексикона, као што су *Лексикон писаца Југославије А–Ц* (1972, стр. 226), *Српски биографски речник: А–Б* (2004, стр. 509), *Срби западно од Дрине и Дунава* Јована С. Радојчића (2009, стр. 312) и *Српски писци из Босне и Херцеговине* Дејана Ђуричковића (2013, стр. 21).

бр. 20, стр. 308–309; бр. 21, стр. 323–325; бр. 22, стр. 341–343; бр. 23, стр. 355–357 и бр. 24, стр. 375–377) и *Ценетска хурија* (Босанска вила, 1888, бр. 1, стр. 4–6; бр. 2, стр. 22–24; бр. 3, стр. 35–36; бр. 4, стр. 52–54; бр. 5, стр. 68–71; бр. 6, стр. 85–87; бр. 7, стр. 100–102; бр. 8, стр. 115–116 и бр. 9, стр. 130–133).

Ауторске приповијетке Ника Х. П. Бесаровића постхумно су публиковане и у засебној књизи (1888), коју је приредило и издало уредништво *Босанске виле*. Књига је штампана ћирилицом, под називом *Приповијетке Нике Х. П. Бесаровића*. На насловној страни дат је и њен садржај, са назнаком да су приповијетке – *Мула Мехо*, *Ариф*, *велики везир* и *Ценетска хурија* – „црте из босанског живота“. Сав приход од продатог тиража био је намијењен за подизање споменика преминулом писцу.

Овај издавачки подухват израз је искреног људског саосјећања према породици покојног Ника Бесаровића, тј. према његовој осамдесетогодишњој мајци и малољетним синовима. Пошто су претходно изгубили мајку, Константин и Петар, након очеве смрти, остали су, практично, сирочад (Босанска вила, 1887, стр. 240). То је био и разлог више да се челни људи *Босанске виле* ангажују око штампања књиге и макар на тај начин помогну унесрећеној породици.

У предговору књиге приповиједака Ника Х. П. Бесаровића приређивачи су сажето изразили њен значај:

„Дужни смо казати унапријед да је ову књигу написао самоук – приповједач. Приче су црпљене из живота наших мухамедоваца, зато и јесу пуне турцизама – а да их нема, изгубиле би половину своје љепоте и важности. Намјера покојног писца била је да оследи нашој браћи рођену им српску књигу, зато је и узимао све из њиховог живота. Критика ће – надамо се – изрећи свој суд о овом дјелу, а ми га најтоплије препоручујемо свакоме, а нарочито нашијем мухамедовцима” (1888, стр. 3).

Приређивачки допринос огледа се и у фуснотама, гдје су дата кратка појашњења турцизама, којима се одликује пишчево приповједачко дјело.

Приповијетке Ника Х. П. Бесаровића описују породични живот муслиманског становништва у Сарајеву. Испричане су карактеристичним локалним жаргоном. Подражавање језика „муслиманске чаршије“ био је изазов за многе приповједаче онога доба, па и за самог Бесаровића. Премда су у основи реалистичне, приповијетке овог аутора прошаране су и елементима фантастике и народног предања.

У приповиједи *Мула Мехо* говори се о незгодама главног јунака Мехе, сиромашног сарајевског крпаџије, кога затичемо у поодмаклим годинама. Женио се осам пута. Посљедња женидба, о којој се и приповиједа, замало га није коштала главе. Преварен од стране проводација, ступио је у брак са застрашујућом Арапкињом, која је, користећи се разним враџбинама,

настојала да га лиши живота. Прожет страхом и црним слутњама, Мехов брачни живот био је права хорор прича.

Његова супруга је типичан примјер зле жене, која се јавља као чест мотив у усменом стваралаштву. И као таква, она, у овој приповиједи, нема име. Мехо је погрдно назива „црна наказа и силесија божија“, „црни створ“, „црни ђаво“, „црна аветиња“, „она моја црница“ и сл. Интересантан је тај сујевјерни зазор нашег човјека према свему што је црно, а посебно према црној жени.

Мехо је и типична харизматична причалица, која, због ефекта, воли да домашта причу сопственим доживљајем. Понекад Мехово причање дјелује помало и конфузно. Примјера ради, доносимо опис његовог рођења, који као да је истргнут из романа тока свијести:

„Кајта [записа] немам никаква, само сам упамтио што ми је мати причала: вели да ме је од страха родила, кад је некад прошла преко Ковача [Ковачићи, улица у Сарајеву], а онда баш ишчекиво је свијет Махмут-бега Пашића сватове из Б... па су смакнули Турци једно Српче, као курбан сватовима [...]“ (1888, стр. 33).

Иако приповијетка *Мула Мехо* није „цела лепа“, јер не испуњава у потпуности строге умјетничке критеријуме, читалац, засигурно, неће одустати. Пожељеће да сазна „шта је било на крају“. Томе доприносе приповједачки шарм и хумор главног јунака.

Приповијетка *Ариф, велики везир* богатија је од претходне ликовима и догађајима. У цијелости је грађена на сижеу народних бајки. У њој је представљен животни пут сарајевског младића Арифа, који је растао с мајком, у крајњем сиромаштву. Оца није ни упамтио. Међутим, као што то бива у народним предањима и бајкама, сиромаштво главних јунака компензује се израженом интелигенцијом и физичком снагом. С тим у вези, на самом почетку ове приповијетке имамо класично епско преувеличавање Арифових тјелесних способности:

„Поигр’о би се гдјекад и скока јуначкога, па свако би дијете и по двије и по три стопе прескочио. Кад би бацио камен из праће небу у вис – изгубио би се у облаку, да га ниједно дијете није могло ни замјерити а камо ли видјети“ (1888, стр. 43)

Није случајан ни одабир младићевог имена, које на арапском језику значи знатан или чувен (Бесаровић, 1888, стр. 47). Чак се и у сну казало Арифовој мајци да ће родити змаја. Тиме се, такође, сугерише да је јунак ове приповијетке предодређен за херојска дјела.

Према утврђеној шеми, бајковити јунаци, да би се исказали, одлазе на далеки пут. Тако је било и са Арифом, који се са мајком сели у „царски Стамбол“, гдје, пуким случајем, постаје насљедник извјесног Бош-бега, поријеклом из Босне. Иако је добио позамашну своту новца, Ариф је себи

нашао стални посао – продавао је воду. Ту се читалац, с разлогом, може запитати гдје је нестало онај „крилати“ младић с почетка приповијетке. Зар ће продавати воду?

Но, Бесаровић има посебан план за Арифа. Пошто га је материјално осигурао, изненађује нас новим заплетом, којим је покушао да оправда његову изузетну појаву. У даљем развоју приче, Ариф сања да је добио задатак од султана да отпутује у Индију по тамошњу принцезу. Арифов сан је прича у причи, саткана на типичним бајковитим елементима. Путујући ка Индији, упознаје дива, ђавола, потом биће са огромним ушима, тзв. Доброчуховића, као и персонификовану „ђавољску пошту“ – Колокопца. Члан те чудесне дружине постаје и човјек звани Леденовић, који гаси пожаре. Сви ови фантастични ликови имају своју функцију и они помажу Арифу да успјешно испуни задатак.

Након што је довео дјевојку у Истанбул и тиме одржао дато обећање, цар га је богато наградио и дао му титулу великог везира. Задовољан и срећан због новонастале ситуације, Ариф је одлучио да наредни дан не оде на посао и да се добро наспава. Док се тако наслађивао у блаженству свог новог друштвеног и финансијског статуса, буди га лупа разбијеног крчага за воду и мајчин глас, који га опомиње да касни на посао. Он у том тренутку схвата да не постоји никаква индијска принцеза коју је просио, да није велики везир и да је све то био само пуки сан.

Са циљем да унесе нешто ново у приповијетку, Нико Х. П. Бесаровић прилично нас је запањило овом необичном причом, која се базира на синтези сна и јаве, реалног и фантастичног. Иако поздрављамо ту врсту приповједачког поступка, не можемо се отети утиску да приповијетка *Ариф, велики везир* дјелује на моменте помало збуњујуће.

У приповиједи *Ценетска хурија* Бесаровић је успио да расвијетли чак и танана лирска осјећања главне јунакиње Анкије, која је живјела са мајком Дудом у трошној кући на Бјелавама. Опис Анкијине љепоте и њеног убогог сиротињског живота, дат је с пуно емоције и епског патоса:

„А ценетска хурија, лијепа Анкија на сред собе сједи, превила ноге, пустила плаве косе низ леђа као вила, а загрнула до рамена бијеле рукаве од кошуље, па својим ручицама, бијелим к’о нагорски снијег, пребацује намотане мосуриће, жутом свилом један преко другог: плете гајтан а шути; занијела се у свој пос’о, па не мисли ни о чем другом. Она је гајтандијски калфа; што заради од тога се рани и она и мати јој“ (1888, стр. 120).

Централни дио приповијетке *Ценетска хурија* посвећен је Анкијиној удаји за Бегу Бунарчију, али и њиховим брачним проблемима, који су наступили када је установљено да је нероткиња. Да би сачувала брак и дом, Анкија Бегу доводи другу жену, која му убрзо рађа сина. Насупрот њеним очекивањима, Бего се сасвим окреће новој супрузи. Понижена и увријеђена, Анкија умире и одлази у рај.

Аутор нас и у овој причи, користећи форму сна, води до разрјешења, у коме је Анкијина жртва награђена срећним завршетком. Након њене смрти, Бего је једне ноћи уснио да умире. Дошавши пред врата раја, угледао је Анкију, која је постала ценетска хурија (тј. рајска љепотица). Она му каже да ће ући у рај и бити поново са њом једино ако живи као прави вјерник, тј. ако се моли и чини добра дјела. Прича се завршава Беговом смрћу и одласком у рај, гдје се поново састаје са Анкијом.

Приповијетка *Ценетска хурија* има одлике и психолошке приповијетке, јер писац, на појединим мјестима, врло увјерљиво изражава унутрашње стање својих јунака. Истовремено, ова приповијетка, у односу на остале двије, најуспјелије приказује живот сарајевског муслиманског становништва.

О приповијеткама Ника Х. П. Бесаровића први је писао професор Милош Н. Пејиновић. Своје стручно мишљење о овом сарајевском приповједачу Пејиновић је изнио 1893. године у *Босанској вили*. Уз детаљно представљање садржаја Бесаровићевих приповиједача, аутор нам саопштава и оцјену истих:

„За све три приповијетке сижеи су узети из живота Босанаца, мухамеданске вере. Главни догађаји и јунаци, из варошке су околине. То су слике најпростијег варошког живља. Сеоски живот нигде не видимо. Морална и умна висина главних јунака, црта нам се већином у веселим сликама; па, и онде, где има туге, она или није тако велика, или кроз њу пробија комичност“ (Пејиновић, 1893, стр. 214).

И поред извјесних литерарних недостатака које Милош Н. Пејиновић запажа, он, ипак, похвално пише о пищевој вјештини да дочара муслиманско-босански дух, који „[...] веје из сваке пишчеве реченице, те се из тога најбоље може видети, колико је Ника имао красне способности приповедачке, и докле би тек доцније, према овим својим радовима као књижевни трудбеник дотерао“ (1893, стр. 214).

Поред Милоша Н. Пејиновића о стваралаштву Ника Х. П. Бесаровића писао је и Јован Кршић у раду *Приповедач старог Сарајева* (1939). Иако га назива епигonom народне приповијетке, он сматра да Нико Бесаровић има своје скромно мјесто у српској књижевности, „[...] које му и књижевна историја треба да призна“ (Кршић, 1979, стр 313).

Са друге стране, у обимној студији Приповједачка Босна (Сарајево, 1991), Зденко Лешић се само узгредно дотиче овог аутора, док сву пажњу усмјерава на значајније приповједаче српске, муслиманске и хрватске књижевне традиције. Бесаровићево књижевно дјело, како Лешић уочава,

припада оној врсти „[...] у којој су *прича* и *причање* само наставили да живе у новом медију, замијенивши усмену нарацију њеном писаном формом“ (Лешић, 1991, стр. 139).

У новој студији Ранка Поповића (*Читати и бити*, 2017), у поглављу названом *Заснивање српске приповијетке у Босни и Херцеговини*, Никo Х. П. Бесаровић се помиње као писац шаљиве приповијетке, „баштињене из усменог стваралаштва“. Аутор поменуте студије сврстава Бесаровића у ону генерацију писаца, „[...] дубоко укоријењену у народно стваралаштво[...]“, која „[...] није донијела, нити је могла донијети значајнијих умјетничких резултата“. Поповић додаје и то да је њихова заслуга велика, „[...] јер су својим радом створили неопходне услове за појаву првих правих умјетничких приповједача из Херцеговине и Босне, какви су Светозар Ђоровић и Петар Кочић“ (2017, стр. 273).

Ова књига Ранка Поповића, као, уосталом, и сродне књижевне студије других аутора, које се дотичу и заборављених српских писаца, непроцјењиве су за историју српске књижевности. Такве књиге су и својеврстан помен минорним ствараоцима, попут Никo Х. П. Бесаровића, који је, међу првима са ових простора, закорачио у свијет литературе као писац ауторских књижевних дјела.

Збирка приповиједака Никo Х. П. Бесаровића значајан је прилог историји српске штампане књиге у Босни, посебно ако се има у виду специфично раздобље у коме је настала. Издавање и штампање књига на српском језику и ћирилици за вријеме турске, а потом и аустроугарске владавине, представљало је дјелатност од општег националног интереса. Српски писци су, између осталог, осјећали моралну и патриотску дужност да објављују књиге, јер је то био један од основних видова очувања националног идентитета.

Према савременим прописима о заштити културне баштине, Бесаровићева збирка приповиједака има статус ријетке библиотечке грађе. У специјалним збиркама Народне библиотеке Србије и Библиотеке Матице српске чува се по примјерак ове књиге, која је стара сто двадесет и девет година. Према томе, уз све конзерваторске и рестаураторске напоре, ми још увијек не знамо колико је трајна хартија на којој је штампана. Исту судбину дијеле и остала стара и ријетка библиотечка издања.

Иако изискује издашна финансијска средства, дигитализација је тренутно један од ефикаснијих начина заштите и промоције писане културне баштине. Међутим, тим процесом обухваћен је само дио књижног фонда

српских националних збирки. Питање је да ли ће икада бити остварени сви неопходни услови за њихову потпуну дигитализацију.

Док чекамо остварење тог епохалног културолошког пројекта, постоје и други видови афирмације наше националне баштине. На примјер, проучавање и публикување истраживачких резултата може да буде један је од начина да се наша ријетка библиотечка грађа сачува од заборавља.

То је посебно важно када се ради о књигама скрајнутих или мање познатих писаца, попут ове Ника Х. П. Бесаровића. Те књиге, разумеје се, немају неку посебну књижевно-умјетничку вриједност, али се издвајају, прије свега, по богатству архаичних језичких израза и избору тема, карактеристичних за књижевну епоху у којој су настајале.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА:

Аноним (1887). Читула: Нико Х. П. Бесаровић. *Босанска вила*, Год. 2, бр. 15, 240.

Бесаровић, Н. Х. П. (1888). *Приповијетке Нике Х. П. Бесаровића: црте из босанског живота*. Сарајево: Издање Босанске виле.

Глишић, С. & Живанов, М. (Прир.). (1989). *Српска библиографија : књиге : 1868-1944*. Књ. 1, А–Бок. Београд: Народна библиотека Србије.

Ђуричковић, Д. (1975). *Босанска вила 1885–1914: библиографија*. Сарајево: Свјетлост.

Ђуричковић, Д. (2013). Бесаровић, Нико. У *Српски писци Босне и Херцеговине: лексикон* (стр. 21). Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.

Кесмановић, И. (1972). Besarović, Niko. У *Leksikon pisaca Jugoslavije* (Књ. 1, А–Дž, стр. 226). Novi Sad: Matica srpska.

Кршић, Ј. (1979). Приповедач старог Сарајева – Нико Х. П. Бесаровић. У В. Максимовић (Прир.), *Сабрана дјела*, књ. 1 (308–313).

Lešić, Z. (1991). *Приповједачка Bosna II*. Sarajevo: Institut za književnost: Svjetlost.

Мустеданагић, Л. (2004). Бесаровић, Нико Х. П. У *Српски биографски речник* (Књ. 1, А–Б, стр. 509). Нови Сад: Матица српска.

Пејиновић, М. Н. (1893). Приповетке Нике Х. П. Бесаровића: прилог историји најновије српске књижевности од Милоша Н. Пејиновића. *Босанска вила*, Год. 8, бр. 13, 182–83; бр. 14, 196–198; бр. 15, 213–214.

Поповић, Р. (2017). *Читати и бити*. Бања Лука: Друштво наставника српског језика и књижевности Републике Српске.

Радојчић, Ј. С. (2009). Бесаровић Х. П. Нико. У *Срби западно од Дунава и Дрине: биографије* (Т. 1, А–З, стр. 312). Нови Сад: Прометеј.

Tutnjević, S. (Gl. ured.). (1991). *Bibliografija književnih priloga u listovima i časopisima Bosne i Hercegovine: 1850–1918*, knj. 1. Sarajevo: Svjetlost.

Ђоровић, В. (1936). Из сарајевске прошлости. *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, књ. 16, св. 1, 9–28.

Радославка Р. Сударушић

НИКО Х. П. БЕСАРОВИЧ, САРАЕВСКИЈ РАСКАЗЧИК, СБОРЩИК НАРОДНЫХ СКАЗОК И СОТРУДНИК ЖУРНАЛА «БОСАНСКА ВИЛА»

Резюме

В цели афирмации незнакомых сербских писателей и их произведений, в настоящей работе рассматривается литературное творчество Нико Х. П. Бесаровича (1841—1887), сараевского рассказчика, сборщика народных сказок и сотрудника литературного журнала «Босанска вила».

С краткой биографией автора, мы также представляем исчерпывающие библиографические данные о его опубликованных работах. Особое внимание уделяется посмертно печатной книге (1888), содержащей три авторских рассказа: *Мула Мехо*; *Ариф, велики везир*; и *Ценетска хурија*. В данной статье, рассматривается приём повествования Бесаровича в современной литературной критике, не только его времени, но и позже. Мы попытались подчеркнуть библиографический и литературно-исторический характер книги рассказов Нико Бесаровича, который среди первых в этом пространстве вошёл в мир литературы, как автор литературных произведений.

Также отмечается, что книга повествований Нико Х. Р. Бесаровича является важным источником истории сербской печатной книги в Боснии, особенно с учётом того периода, когда его книга возникла.